

PAIX LITURGIQUE

Newsletter 62 objavljen dana 25 travanj 2020

IZVJESCE O STANJU TRADICIONALNE MISE U SVIJETU U 2019. GODINI

Kao i prošle godine, u nastavku vam donosimo jedinstveno izvješće o tradicionalnoj misi koje će na neformalan način predstaviti predsjednik Paix liturgiquea Christian Marquant. Godine 2018. on je u tri susljedna intervjua (francuski newsletteri br. 678, 682 i 684) iznio najpreciznije moguće brojke o prisutnosti tradicionalne liturgije na našem planetu, kao i brojčane podatke o svećenicima i vjernicima koji održavaju tradicionalnu misu živom. A kakva je bila situacija u 2019. godini?

Odluka o objavljivanju pregleda stanja tradicionalne liturgije u svijetu koju smo donijeli prošle godine bila je ambiciozan i riskantan pothvat zbog toga što, prema našim saznanjima, nitko nikada nije pokušao ništa slično kako bi izmjerio to stanje. Upravo zato sam u prvome intervjuu na tu temu pozvao sve one koji bi nam mogli poslati svoje primjedbe, kritike, nove informacije i sl. da to i učine kako bi nam pomogli što prije objaviti precizniju studiju od one koju smo lani pripremili i u kojoj smo prvi uočili neke nesavršenosti. Zapravo sam iznio ideju neke vrste radnoga dokumenta o staroj misi...

I doista su nam se javili mnogi čitatelji s informacijama o nužnim ispravcima, o kojima ću nešto više reći kasnije. Međutim, globalno govoreći ni od prijatelja ni od suparnika nismo primili informacije koje bi dubinski dovele u pitanje naše izvješće, stoga smo ponovili isti postupak.

Kao i prošle godine, držat ću se iste sheme:

- najprije ću pokušati dati procjenu raširenosti tradicionalne liturgije u državama svijeta,
- zatim ću pokušati procijeniti broj svećenika koji slave usus antiquior,
- a naposljetku ću nešto kraće reći o broju vjernika koji žele živjeti svoju katoličku vjeru u duhu tradicionalne liturgije.

Raširenost tradicionalne liturgije u svijetu: rast od 10%

Krajem 2018. godine naveli smo da se tradicionalna liturgija slavi u 80 zemalja, u što nismo ubrojili prekomorske pokrajine i departmane zemalja poput Francuske i Velike Britanije. Dakako, istaknuo sam da postoji i velik nesrazmjer između različitih zemalja u kojima se slavi usus antiquior, kao i činjenicu da je on stvarno prisutan u barem 80 zemalja različite veličine na svim kontinentima.

Upravo je po tome pitanju intervenirao najveći broj naših čitatelja, ističući da postoji još nekoliko zemalja koje smo izostavili, a u kojima je tradicionalna liturgija prisutna. Ujedno smo saznali i to da se tradicionalna misa više ne slavi u Obali Bjelokosti, što je jedini slučaj nestanka tradicionalne liturgije.

Na kraju 2019. godine, sukladno ispravicima koji su nam javljeni i novim zemljama za koje smo dobili podatke da se u njima slavi tradicionalna liturgija, došlo se do broja od 88 zemalja - tj. 88 koje su nama poznate (tocnije devet više i jedna manje) - u kojima se danas redovito slavi usus antiquior, a to je 10% više od brojke koju smo iznijeli prošle godine (3).

Devet zemalja koje valja pridodati našem popisu iz 2018. su sljedece: Bosna i Hercegovina, Burkina Faso (koliko se god to može ciniti iznenadujucim), Ujedinjeni Arapski Emirati, Gruzija, Jersey, Crna Gora, Rumunjska, Srbija i Vijetnam (v. potpuni popis po kontinentima na kraju newslettera).

Takoder se cini da u slucaju citavih kontinenata - a pritom mislim na Europu i Ameriku - možemo govoriti o potpunoj pokrivenosti, odnosno da se dodaci odnose samo na male države. U Aziji nakon ulaska Vijetnama „u klub” više nema velikih zemalja u kojima se ne slavi usus antiquior. Afrika, cini se, zasada malo zaostaje za takvim razvojem. Ipak, kao što sam rekao u listopadu 2019. tijekom posljednjih Dana Summorum Pontificum, to bi se uskoro moglo pokazati netocnim, nakon što smo se uvjerali da je želja africkih katolika da žive u skladu s usus antiquior jednako snažna kao i drugdje.

Ukupno govoreci ne postoji mnogo velikih katolickih zemalja u kojima se još uvijek ne slavi tradicionalna misa i koje bi trebalo „osvojiti”. Osobno u toj skupini vidim prije svega Venezuelu u Južnoj Americi, no zbog politicke i gospodarske situacije u toj se zemlji ništa što je drugdje „normalno” ne podrazumijeva. U Africi je prije svega rijec o Demokratskoj Republici Kongo, državi u kojoj takoder postoji određena nestabilnost koja otežava uvođenje tradicionalne liturgije, prije svega u smislu dolaska svecenickih zajednica, no mislim da u bliskoj buducnosti te dvije zemlje više neće biti iznimke.

Svecenici privrženi tradicionalnoj liturgiji

Sukladno klasifikaciji koju sam predložio lani, možemo govoriti o tri skupine svecenika koji slave tradicionalnu liturgiju:

- svecenicima FSSPX-a,

- svecenicima povjerenstva Ecclesia Dei, koje bi danas bilo bolje nazivati svecenicima Summorum Pontificum buduci da je povjerenstvo Ecclesia Dei stavljeno pod okrilje Kongregacije za nauk vjere,

- te dijecezanskim i obicnim svecenicima koji nisu pripadnici zajednica koje iskljucivo slave usus antiquior.

A/ Skupina lefebvreovskih svecenika

U nazivu koji sam dao ovoj skupini nema ništa sporno. Tu mislim na svecenike koji su na bilo koji način povezani s Bratstvom sv. Pija X. To je zasigurno najpoznatija i najlakše mjerljiva skupina koju cine tri elementa:

1° / Sâmo Bratstvo, koje je nedavno na svojoj službenoj stranici objavilo podatke da okuplja tri biskupa i 654 svecenika, odnosno ukupno 657 svecenika. Ta je brojka otprilike jednaka onoj koju smo iznijeli 2018.

2° / Zajednice koje su mu prikljucene. Teže je procijeniti precizan broj svecenika iz zajednica koje gravitiraju oko FSSPX-a poput kapucina iz Morgona, benediktinaca iz samostana Notre Dame de Bellaigue, Bratstva Preobraženja, kao i nekih drugih manje poznatih. Prošle smo godine procijenili da se njihov broj kreće oko 50 svecenika, no prema podacima koje smo dobili, tu bismo brojku za kraj 2019. povećali na 55.

3° / I naposljetku disidentska skupina koju se danas obično zove „Pokretom otpora” buduci da se i sama tako naziva, a riječ je o skupini od otprilike 50 svećenika.

Na temelju tih podataka za 2019. godinu dobivamo ukupan broj od 762 svećenika FSSPX-a.

B/ Svećenici Ecclesia Dei/Summorum Pontificum

I ovdje pronalazimo tri skupine:

1° / Zajednice okupljene oko nekadašnjega povjerenstva Ecclesia Dei. Procjenjujemo da one okupljaju otprilike 580 svećenika (Bratstvo sv. Petra 320, Institut Krista Kralja 115, Institut Dobroga Pastira 55 i Administracija sv. Ivan Marija Vianney 36, uz 50 dodatnih svećenika koji pripadaju drugim institutima okupljenima oko povjerenstva Ecclesia Dei).

2° / Tradicionalne zajednice koje nisu okupljene oko Kongregacije za nauk vjere koja je preuzela zadace povjerenstva Ecclesia Dei (iako s njom mogu zadržavati određene odnose u tehničkim pitanjima), ali koje su zavisne ili o nekoj biskupiji ili o drugoj redovničkoj zajednici (npr. Institut Svetoga Križa iz Riaumonta povezan je s Opatijom Fontgombault, a Misionari Božanskog milosrda s francuskom biskupijom Toulon). Broj je njihovih svećenika teže odrediti. Naime, dok su poznate brojke svećenika Misionara Božanskog milosrda ili zajednice iz Riaumonta, za ostale je skupine u Europi ili Americi to teže reci. Ipak, cini se minimalnom brojka od 50 svećenika.

3° / Monaške zajednice pridružene redovničkim federacijama koje zavise ili od Kongregacije za ustanove posvećenog života (poput opatije Fontgombault i njezinih opatija kceri, kroz Francusku kongregaciju ili Kongregaciju Solesmes). U toj se skupini nalazi otprilike 120 svećenika okupljenih oko opatije Fontgombault i njezinih opatija kceri i još tridesetak svećenika okupljenih oko ostalih kuća, odnosno ukupno nekih 150 svećenika.

Na taj način dobivamo ukupnu brojku od 780 svećenika Ecclesia Dei/Summorum Pontificum.

C/ Napokon, dijecezanski i obični svećenici koji nisu okupljeni oko zajednica koje isključivo slave usus antiquior

U našem smo izvješću za 2018. godinu došli do ukupne brojke od 3000 svećenika (pogledajte samo izvješće za više detalja). Upravo je po tome pitanju bilo najviše primjedbi i korekcija koje smo primili nakon objave prošloga izvješća, i to u smislu ispravljanja te brojke na više, buduci da je očito da se danas posvuda u svijetu - a za to je dovoljno promotriti geografsko širenje slavlja - nalaze dijecezanski ili svećenici redovnici koji slave tradicionalnu misu privatno, u svojim zajednicama ili za skupine vjernika. Ipak, koliko je god prilicno lako precizirati brojke o svećenicima okupljenima oko tradicionalnih zajednica, toliko je teško dati precizne podatke o ostalima. Zato ćemo zasada samo procijeniti da u svijetu postoji više od 4000 dijecezanskih i svećenika redovnika koji nisu okupljeni oko tradicionalnih instituta, a redovito i rado slave misu prema tradicionalnome obredu (htio sam reci prema tradicionalnome obliku - znakovit lapsus...).

Na taj način dobivamo ukupan broj od 5550 svećenika privrženih tradicionalnoj liturgiji (760 iz obitelji FSSPX-a, 780 iz obitelji Summorum Pontificum i 4000 dijecezanskih i sličnih), odnosno otprilike 1.33% svih svećenika cijele Katolčke Crkve (1). Ta brojka sama za sebe nije značajna, no u punome je rastu, što svakom od nas može konstatirati iz vlastitoga iskustva.

Vjernici privrženi tradicionalnoj liturgiji ili oni koji je žele prakticirati

Prošle smo godine konstatirali da je, nakon naših mnogih anketa provedenih diljem svijeta, i na temelju analiza rezultata tih anketa (pri čemu je vjerojatno da su odgovori u korist tradicionalne mise za određeni dio katolika neka vrsta „protestnog glasovanja” protiv oblika religije koji im nameće kler), moguće pretpostaviti da barem 10% katolika na našem planetu, odnosno 130 milijuna vjernika (2), želi živjeti svoju katolicku vjeru u skladu s tradicionalnom liturgijom Crkve zapadnoga obreda. Rijec je o tim više izglednome podatku znamo li da je, u zemlji poput Francuske, donji postotak katolika koji uvijek prisustvuju tradicionalnoj misi, bez obzira na dostupnost slavlja, 6%.

Isto vrijedi i za svećenike, a naše se tvrdnje ne temelje na našim statistikama, već na anketama, za koje se svi sociolozi slažu da su u svakom slučaju dobar pokazatelj. Naše su posljednje ankete, provedene 2019. u Koreji i Sjedinjenim Državama, pokazale još i veće postotke od onih iz anketa provedenih u staroj Europi i Latinskoj Americi. Stoga u najmanju ruku možemo reci da sve navedeno potkrepljuje naše prošlogodišnje procjene i da više od 130 milijuna katolika u svijetu želi živjeti svoju vjeru u skladu s tradicionalnom liturgijom.

Zaključak

U zaključku mogu reci da mirno gledam na budućnost, unatoč teškoćama koje pred svoju tradicionalnu braću neprestano postavljaju neprijatelji liturgijskog mira. Taj je liturgijski mir, uostalom, prvi uvjet istinskoga mira Crkve. Često se brinemo govoreći da bi ono što je jedan papa - Benedikt XVI. - učinio drugi mogao poništiti. No naglasio bih da su motuproprij Benedikta XVI. i tekstovi koji su mu prethodili prije svega legitimirali jednu situaciju do koje je i došlo nastojanjima tradicionalnih vjernika. A danas je jasno da se usus antiquior i sve ono što ga okružuje i podržava, napose kada je riječ o poučavanju vjere, više neće moći zatrti i zanemariti. Tridentaska liturgijska obitelj čini nezaobilaznu skupinu katolickog svijeta današnjice, a još više i sutrašnjice.

Završit ću novim pozivom svima onima koji bi nam mogli pomoći da poboljšamo rezultate našega pregleda za 2019. kako bi pregled za 2020. godinu, koji ćemo objaviti u siječnju 2021., bio još potpuniji i precizniji.

(1) Statistički godišnjak Katolicke Crkve 2016., Libreria Editrice Vaticana, 2018., v. str. 80. Posljednji statistički podaci o broju katolickih svećenika koje nam je Vatikanski ured za statistiku 2018. ustupio za 2016. godinu. Ta brojka pokazuje da je katolickih svećenika zapadnoga i istočnoga obreda ukupno 414 467.

(2) Statistički godišnjak Katolicke Crkve 2016., Libreria Editrice Vaticana, 2018., v. str. 17-19. Među katolicima zapadnog obreda danas je 1 299 000 000 vjernika.

(3) Popis zemalja:

1/1 - Europske države u kojima se slavi tradicionalna misa

Austrija, Belgija, Bjelorusija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Hrvatska, Irska, Italija, Jersey, Latvija, Litva, Lihtenštajn, Luksemburg, Mađarska, Malta, Monako, Nizozemska, Njemačka, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Rusija, Slovačka, Slovenija, Srbija, Španjolska, Švedska, Švicarska, Ujedinjena Kraljevina, Ukrajina, Vatikanski Grad.

1/2 - Europske države u kojima se ne slavi tradicionalna misa

Albanija, Andora, Bugarska, Cipar, Grcka, Guernsey, Makedonija, Moldavija, San Marino.

2/1 - Države Novoga svijeta u kojima se slavi tradicionalna misa

Argentina, Bolivija, Brazil, Čile, Dominikanska Republika, Ekvador, Gvatemala, Haiti, Honduras, Kanada, Kolumbija, Kostarika, Kuba, Meksiko, Nikaragva, Paragvaj, Peru, Portoriko, SAD, Trinidad i Tobago, Urugvaj (i francuski prekomorski departmani Guadeloupe, Francuska Gijana i Martinique).

2/2 - Države Novoga svijeta u kojima se ne slavi tradicionalna misa

Antigva i Barbuda, Bahami, Belize, Dominikanska Republika, Gvajana, Jamajka, Panama, Salvador, Surinam, Sveta Lucija, Sveti Kristofor i Nevis, Sveti Vincent i Grenadini, Venezuela.

3/1 - Africke države u kojima se slavi tradicionalna misa

Benin, Burkina Faso, Ekvatorska Gvineja, Gabon, Južnoafrička Republika, Kamerun, Kenija, Madagaskar, Mauricijus, Nigerija, Republika Kongo, Tanzanija, Uganda, Zimbabve (i francuski prekomorski departman La Réunion).

3/2 - Africke države u kojima se ne slavi tradicionalna misa

Alžir, Angola, Bocvana, Burundi, Čad, Demokratska Republika Kongo, Džibuti, Egipat, Eritreja, Etiopija, Gambija, Gana, Gvineja, Gvineja Bisau, Južni Sudan, Kraljevina Esvatini (nekadašnji Swaziland), Komori, Lesoto, Liberija, Libija, Malavi, Mali, Maroko, Mauritanija, Mozambik, Namibija, Niger, Obala Bjelokosti, Ruanda, Srednjoafrička Republika, Senegal, Sejšeli, Sijera Leone, Somalija, Sudan, Svazi, Sveti Toma i Princip, Togo, Tunis, Zambija, Zelenortski Otoci.

4/1 - Azijske države u kojima se slavi tradicionalna misa

Filipini, Gruzija, Kina, Koreja, Indija, Indonezija, Izrael, Japan, Kazahstan, Malezija, Singapur, Šri Lanka, Tajvan, Ujedinjeni Arapski Emirati, Vijetnam.

4/2 - Azijske države u kojima se ne slavi tradicionalna misa

Afganistan, Armenija, Azerbajdžan, Bahrein, Bangladeš, Butan, Irak, Iran, Jemen, Jordan, Kambodža, Katar, Kirgistan, Kuvajt, Laos, Libanon, Maldivi, Mjanmar, Mongolija, Nepal, Oman, Pakistan, Palestina, Saudijska Arabija, Sirija, Tadžikistan, Tajland, Turska, Ujedinjeni Arapski Emirati, Uzbekistan.

5/1 - Države Oceanije u kojima se slavi tradicionalna misa

Australija, Fidži, Novi Zeland (treba im pridodati i francuske teritorije Nove Kaledonije i Polinezije)

5/2 - Države Oceanije u kojima se ne slavi tradicionalna misa

Brunej, Istocni Timor, Kiribati, Maršalovi Otoci, Nauru, Palau, Papua Nova Gvineja, Salomonski Otoci, Samoa, Savezne Države Mikronezije, Tonga, Tuvalu, Vanuatu.